

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona.
Egyes száraz ára 4 fillér.

MEGELEREN HETEMÉNT ESTIJEZ:
szombaton és egyes rendkívüli alkalmakkor.

A VÁROS

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. ♦♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadóajtóadó: A VÁROSI KÖNYVTYOMDA-VÁLLALAT.

SZERKESZTŐSÉG:
Városi közlévényszerkesztő,
Módosított 7. sz. ide küldendő
a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvtárosszerkesztő-vállalat
Iródiáján, ide küldendő
az előfizetési díjak és hirdetések.

Polgármesteri jelentés Debreczen sz. kir. város 1909. évi életéről.

Katonai- és illetőségi ügyosztály.

I. Honvédelmi ügy.

1908. évi szeptember hó 1-től, 1908. évi augusztus hó 31-ig az ujoncjutalék javára besoroztattak a hadservegek: a katonai nevelő és képző intézetek növendéke 1, egyévi önkéntesek 4, más önkéntes 5. Összesen 10.

A honvédségek: honvéd nevelő és képző intézetek növendékei 3.

Az 1887, 1886. és 1885. évi születési és 1908. évi felhíva volt korosztálybeliek közül 1908. évi szept. hó 1-től 1909. évi augusztus hó 31-ig besoroztattott: a hadsereg póttartaléka javára 1.

Az 1909. évi főoroszás 1909. évi május hó 4, 5, 6, 7, 8-ik napjain tartott meg a Pavillon lakonyában levő sorozó helyiségben.

A három korosztályban összesített hadkötelesek száma:	
1886. évi születők I-ső korosztály	470
1887. " " II-ik "	299
1886. " " III-ik "	203
Összesen	972

Ezek közül sorozás alá nem jött.

I-ső korosztályból:	
Meghalt	2
Idegen járásban nyert illetőséget	3
Távol maradt	8
Önként előre belépett	8
Összesen	21

II-ik korosztályból:

Meghalt	1
Idegen járásban nyert illetőséget	3
Távol maradt	3
Összesen	7

III-ik korosztályból:

Idegen járásban nyert illetőséget	2
Távol maradt	7
Összesen	35 65

Ekként sorozás alá került:

I-ső korosztályból	449
II-ik korosztályból	292
III-ik korosztályból	196
Összesen	937

Besoroztattak.

I-ső korosztályból:

A hadsereg ujoncjutaléka javára	141
A hadsereg póttartaléka javára	30

A honvédség ujoncjutaléka javára	41
A honvédség póttartaléka javára	2
Visszahelyezendőnek osztályoztatott	224
Fegyverképtelennék osztályoztatott	5
Törleendőnek osztályoztatott	6
Összesen	449

II-ik korosztályból:

A hadsereg póttartaléka javára	69
Visszahelyezendőnek osztályoztatott	217
Fegyverképtelennék	5
Törleendőnek "	1
Összesen	292

III-ik korosztályból:

A hadsereg ujoncjutaléka javára	1
" " " póttartaléka "	2
A honvédség "	68
Fegyverképtelennék osztályoztatott	125
Összesen	196

Ezen sorozási évben gyógyítás alatt, vagy orvosi megfigyelés végett kórházba küldetett 11, idegen illetőségi hadköteles előállítattott 217.

Az 1909. évben a népfelkelési időszaki szemle tartott október hó 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30-án a következő eredménnyel:

Helybéli illetőségű megjelent	891
Idegen " "	938
Összesen	1824

Előfogott adatott a katonaság részére 91.

A lakosságánál mint átkelő katona beszállásoltattott:

Tábornok	22
Törzstiszt	70
Főtiszt	374
Családfog	11
Legénység	7111
Lovak.	1262

A katonai helyőrség száma volt:

1909. évi január hóban	2221	ember	1044	ló
" " február "	2227	"	1093	"
" " március "	2674	"	787	"
" " április "	2695	"	760	"
" " május "	2886	"	785	"
" " június "	2147	"	751	"
" " július "	2151	"	1024	"
" " augusztus "	1250	"	453	"
" " szeptember "	1748	"	1050	"
" " október "	3520	"	992	"
" " november "	3885	"	1122	"
" " december "	3369	"	1003	"
Összesen	29,776	ember,	10,804	ló.

Mezőgazdaság.

Burgonya. Learatolt terület: 2000 kat. hold, termett: 86,660 mm.

Cukorrépa. Terület: 1000 kat. hold, termett: 130,000 m.-mázsa.

Takarmányrépa. Szántóföldön és kertekben együtt. Terület: 1000 kat. hold, termett: 193,000 mm.

Lóhere és lucerna. Szántóföldön és kertekben. Terület: 1860 kat. hold, termett: 65,440 mm.

Őszi búcköny, borsó és őszi rozs, tavaszi és zabosbúcköny takarmánynak. Terület: 2300 kat. hold, termett összesen 40,880 mm.

Természetes kasszálók. Terület 16,048 kat. hold, termett: 240,720 mm.

Dohány. Terület: 1200 kat. hold, termett: 9144 mm.

Őszi buza. Terület: 15,400 kat. hold, termett: 40,964 m.-mázsa.

Tavaszi buza. Terület: 2450 kat. hold, termett: 11,025 mm.

Őszi rozs. Terület: 7300 kat. hold, 43,070 mm.

Kétszeres. Terület: 500 kat. hold, termett: 2500 mm.

Őszi árpa. Terület: 1000 kat. hold, termett: 7000 m.-mázsa.

Tavaszi árpa. Terület: 4500 kat. hold, termett: 34,200 mm.

Zab. Terület: 2000 kat. hold, termett: 16,400 mm.

Szemes tengeri. Terület: 21,000 kat. hold, termett: 222,600 mm.

Állag terményárak 1909. évben Debreczenben (100 kg.-ként.)
Árak: koronákban.

1909. Jan. Febr. Márc. Apr. Május Juni. Juli. Aug. Szept. Okt. Nov. Dec.	24.00	24.40	27.00	27.70	28.50	29.00	27.50	27.75	28.50	28.80	28.40
Rozsa. 18.40	18.80	19.20	18.80	19.00	19.50	19.75	18.50	18.00	18.50	18.50	18.30
Árpa. 15.00	15.70	15.40	16.80	17.00	17.00	16.50	14.00	13.70	14.50	14.00	13.20
Tung. 12.20	13.30	14.30	15.00	15.00	16.00	15.80	15.00	15.00	11.20	11.20	11.80
Zab. 15.50	15.80	16.20	16.20	16.90	16.50	18.00	15.00	13.70	14.00	14.20	14.20

Állategészségügy.

Debreczenben 1909. év folyamán három egészségügyi körzet volt lépefenél, öt sertésvészettel és sertésorvóképpel, egy juhimmólvel fertőző és a sertésbetegségek gyakoroltak hatást az állatforgalomra, különösen a kivitelre és vásári forgalomra. A közfogyasztásra levágott állatok száma évről-évre szaporodik s a növekedék szarvasmarhák levágása bár az 1908. évi 54,300. számú földművelésügyi miniszteri rendelet ennek korlátozását célozta, az 1908. évi vágháshoz képest 650 darabbal emelkedett.

A debreczeni országos- és hetivásárokon felhajtatt 1909. évben:

Ló	27,680 drb.	eladott	15,468 drb.
Szarvasmarha	73,030	"	49,860
Sertés	110,916	"	83,990
Juh	107,980	"	6,792

A téglá- és cserépgyár külön kezelésben.

(Javaslat.)

1. §.

Debreczen sz. kir. város téglá- és cserépgyár-vállalata kereskedelmi és ipari üzleti feltek szerint a város többi vagyonától elkülönítve kezelteik.

2. §.

A vállalat „Debreczen sz. kir. város téglá- és cserépgyára“ cég alatt a kereskedelmi cégjegyzékbe bevezetendő

3. §.

A céget a cég fenti szövegének előnyomása alatt együttesen jegyzik a téglá- és cserépgyári felügyelő-bizottság elnöke, vagy ennek helyettese és a művezető (igazgató).

4. §.

A vállalatnak célja egy közönséges, mint műtégla és cserép, általában e szakba vágó építési anyagoknak gyártása és eladása.

5. §.

A vállalat üzemben tartását és igazgatását intézik:

- a) a törvényhatósági bizottsági közgyűlés;
- b) a városi tanács;
- c) a téglá- és cserépgyári felügyelőbizottság;
- d) az igazgató (művezető);
- e) a könyvelő.

6. §.

A törvényhatósági bizottság megállapítja a vállalat évi költségvetését, felülvizsgálja és elbírálja annak évi zárószámát, választja a felügyelőbizottságnak ezen szabályzat szerint a törvényhatósági bizottsági tagok sorából választandó fagjait s határoz minden olyan beszerzések, behatározások, általában kiadások tárgyában, amelyek az évi költségvetésbe felvéve s ott megállapítva nincsenek.

7. §.

A törvényhatósági bizottság által megállapított évi költségvetés korlátai között a vállalat kezelése és vezetése körüli intézkedési jog és köteleesség a városi tanácsot illeti.

Ebből folyólag gyakorolja a felügyeletet a vállalat vagyona felett; a felügyelőbizottság által hozzá benyújtott évi költségvetéstanácsot és zárószámát megállapítás végett javaslatával a törvényhatósági bizottsághoz beterjeszti; az igazgató és könyvelő kivételével megállapítja a többi alkalmazottak javadalmazását, valamint a gyártmányok eladási árát s az ezekből időnként eladható mennyiséget. Választja az igazgatót és a könyvelőt.

A felügyeleti jog gyakorlásán kívül eső minden, a vállalatot érdeklő ügyben határozathozatal előtt a felügyelőbizottság véleményét és javaslatát hallgatja meg.

8. §.

A téglá- és cserépgyári felügyelőbizottság áll a gazdasági tanácsnok, egy beosztott tiszti ügyész, egy városi mérnök, a vállalat igazgatója és könyvelője, valamint a törvényhatósági bizottság által saját tagjai sorából hat évről hat évre választandó három tag, összesen nyolc tagból.

A törvényhatósági bizottsági közgyűlés által választandó három tag (választásánál irányadó elvként szolgál) lehetőleg technikai, ipari, kereskedelmi és könyvviteli szak-képzettséggel bírjon s hasonlírtanú üzemmél érdekelve nem lehel.

9. §.

A felügyelőbizottság elnöke a gazdasági tanácsnok, előadója az igazgató, jegyzőkönyvvezetője a könyvelő.

A könyvelő szavazati joggal nem bír, valamint az igazgató sem akkor, amikor személyes működését érintő kérdésben kell a bizottságnak határozni.

A határozatok szavazattöbbséggel hozatnak. Személyi ügyeket kivéve a szavazás nyilvános.

Nyilvános szavazásnál az elnök csak a szavazatok egyenlősége esetén szavaz. Titkos szavazásban az elnök is részt vesz s ekkor szavazategyenlőség esetén sorshuzás dönt.

Érvényes határozathozatalhoz elnökön kívül legalább három tagnak jelenléte szükséges és az, hogy e közül a három tag közül legalább egy a törvényhatósági bizottság által választott tag legyen.

A kisebbségi vélemény kívánatra jegyzőkönyvbe veendő s a határozattal együtt beterjesztendő a városi tanácshoz.

10. §.

A felügyelőbizottság feladata a felügyelet és ellenőrzésen kívül állandóan közreműködni arra, hogy a vállalat céljának minél inkább megfeleljen.

Evégből közvetlen megfigyelések és tapasztalatok alapján javaslatokat terjeszt a tanács elé a vállalat helyes műszaki és kereskedelmi vezetésére iránt; feljók, hogy a gyári helyiségek és berendezések állandóan jókarban tartassanak; gondoskodik, hogy a gyári üzem lehetőleg tökéletes és olcsó legyen.

Ellenőrzi az üzleti könyvek vezetését, a levelezésnek, raktár könyvek, raktárnak és leltárnak rendben tartását, az alkalmazottak és gyári munkások fizetésére vonatkozó pénzkézlelt.

Gondoskodik, hogy a vállalat évi költségvetése a költségvetési évet megelőző augusztus hó 1-ig, zárószám-adására pedig a költségvetési évet követő február hó 15-ig a városi tanácshoz benyújtsassék.

Véleményt és javaslatot ad a városi tanácsnak mindazokban a kérdésekben, amelyeket a tanács e célból hozzá utal.

11. §.

A felügyelőbizottság legalább havonként egyszer s rendszerint a vállalat telepén ülést tart. Az elnöknek joga van, két tag kívánatára pedig köteles a bizottságot ülésre ezenkívül is bármikor összehívni. Az ülések alkalmával első sorban a telepet és az üzem menetét vizsgálja meg.

Ezután tárgyalja az igazgatónak az üzem minden ágára kiterjedő, a gyártás és értékesítés eredményét s a munkás viszonyokat ismertető havi jelentését, a tanács által hozzá utalt ügyeket a munkások s a vevőkörönység köréből beérkezett kérelmeket s netáni panaszokat, az igazgató, vagy a bizottság tagjai által előterjesztett javaslatokat.

A határozatokat és javaslatokat tartalmazó jegyzőkönyvi kivonatok, a netáni bizottsági véleménnyel együtt, legkésőbb 8 nap alatt a városi tanácshoz beterjesztendő.

12. §.

A felügyelőbizottságnak, az igazgató és könyvelőn kívül, hat tagja az évi mérlegben kimutatott tiszta haszonból egyenlő arányban tíz százalék jutalékban részesül.

A tiszta nyereségen megállapításánál a város által saját céljaira felhasznált gyártmányok önköltségi árban veendő számításba.

13. §.

Az igazgatót, a felügyelőbizottság javaslatának meghallgatása mellett, a városi tanács veszi fel és pedig egy évi próbaidő mellett.

A próbaidő leteltével a felügyelőbizottság véleményének kikérése mellett, a tanács véglegesítheti s véglegesítés esetén a városi tisztviselők és állandó alkalmazottak nyugdíj-intézetének jogosított, de egyszersmind kötelezett tagjává lesz.

14. §.

Az igazgató személyes és vagyoni felelősség mellett s a városi tanácsnak és felügyelőbizottságnak ellenőrzése

alatt vezeti a gyár üzemét, a tanács által megállapított árakon eszközöli a gyártmányok eladását s mint a vállalat összes alkalmazottainak közvetlen főnöke, felveszi s elbocsátja a munkásokat, gondoskodik azoknak megfelelő beosztásáról s teljesíti a bérfizetéseket.

Különösbbeben felelős azért, hogy az előállított gyártmányok kifogástalan jó minőségűek legyenek.

A gyártás és az értékesítés eredményéről a felügyelőbizottság elé havonként kimutatást terjeszt.

Felelős a megállapított költségvetés betartásáért s ha a vállalat fontos érdeke a költségvetésbe fel nem vett kiadásokat igényelne, a megfelelő intézkedések megtétele végett a felügyelőbizottság útján a tanácshoz indokolt előterjesztést tesz.

15. §.

Az igazgató évi javadalmazása:

- 2400 K készpénz;
 - lakás a gyártelepen;
 - négy hold föld használat;
 - hat öl galyfa;
 - a vállalat tiszta jövedelméből három százalék jutalék.
- Készpénz fizetését a város házipénztárából havi utalagos részletekben kapja,

16. §.

A könyvvezetőt, a felügyelőbizottság javaslatának meghallgatása mellett, a városi tanács egy évi próbaidő mellett alkalmazza.

A próbaidő elteltével, a felügyelőbizottság véleményének kikérése mellett, véglegesítheti s véglegesítés esetén a városi tisztviselők és állandó alkalmazottak nyugdíj-intézetének jogosított, de egyszersmind kötelezett tagjává lesz.

17. §.

A könyvvezető vezeti a vállalat összes könyveit, végzi az üzleti levelezést s a leveleket az igazgatóval együtt írja alá. Gondoskodik az üzleti levelek rendben tartása és megőrzéséről s az igazgatóval együtt a vállalat követeléseinek behajtásáról.

A napi változásokat pontosan felülnetű könyvet vezet a nyers és teljesen kész gyártmányokról úgy, hogy a felügyelőbizottság és a városi tanács a készlet mennyiségéről minden nap tájékozást szerezheszen. Elkészíti a vállalat évi költségelőirányzatát és zárószámadását s minden üzleti év végén a vállalat vagyon leltárát.

Vezeti a felügyelőbizottság üléseiről szóló jegyzőkönyveket, elkészíti s kézbesíti azokból a kiadmányokat.

A hét utolsó napján összeállítja a munkások heti béréről szóló kimutatást s az igazgatóval együttesen gondoskodik, hogy a kimutatás összege a város házipénztáránál még az nap folyósítások s így a munkabérek kifizetése halasztást ne szenvedjen.

Személyesen és vagyoniilag felelős a könyvelési tételek alakai és tartalmi helyességéért s ennél fogva az igazgatóval szemben az ellenőri feladatokat is teljesíti.

18. §.

A könyvelő évi javadalmazása:

- 1600 korona készpénz;
- lakás a gyártelepen;
- négy hold föld használat;
- hat öl galyfa;
- a vállalat tiszta jövedelméből két százalék jutalék.

19. §.

A vállalat munkásait az igazgató veszi fel és bocsátja el. Javadalmazásukat az igazgató előterjesztése s a felügyelőbizottság javaslata alapján a tanács állapítja meg. Munkabéreiket a hét utolsó napján, a felügyelőbizottság elnökének utalványára, az igazgató és könyvelő által aláírt kimutatás alapján, a város házipénztára folyósítja az igazgató kezébe, ki a fizetéseket még az nap teljesíteni köteles. Ugy a házipénztár által kiállított ellennyugta, mint a munkások által aláírt nyugta a könyvelési okmányok közt megőrzendők.

20. §.

A vállalat pénztári teendőit a városi házipénztári hivatal látja el. Ugyanaz eszközi a gyártmányok eladását a városi tanács rendelkezései szerint.

Ugy a házipénztári hivatal, mint a számvéveség a vállalat bevételei és kiadásairól külön naplót s a számvéveség külön könyvet vezet.

21. §.

A vállalat gyártmányai a város saját céljaira önköltségi áron szolgáltatnak ki, mások részére azonban csak a tanács által megállapított folyó áron adhatók el. Gyártmányok ingyen, vagy önköltségi áron nem engedélyezhetők. Az eladás készpénzfizetés mellett történik. A vételért kivételes esetekben csak a városi tanács s csak az esetben hitelezheti, ha a hitelezett összeg teljesen biztosítottnak látszik.

22. §.

A vállalat évi mérlegében kimutatott tiszta haszonból első sorban értékesítenek tartalék képzésére levonatik három százalék, az ezental fentmaradt összeg képezi azt a tiszta nyereséget, amely után a tiszta jutalékok kiszámíthatnak.

Az értékesítenek tartalék, mint a vállalat vagyona, a házipénztár által külön kezelendő s takarékpénztári betétként kamatoztatandó.

A jutalékok levonása után fentmaradt tiszta nyereségnek kétharmadrésze a város házipénztárát illeti, egyharmadrésze pedig a vállalat fejlesztésére használható fel. A felhasználás tárgyában a felügyelőbizottság meghallgatásával a tanács határoz. A tanács rendelkezéséig ez az összeg is takarékpénztári letétként kezelendő.

23. §.

A vállalat üzleti éve a naptári évvel azonos.

Dr. Magoss György,
t. főügyész.

Hírek.

— **Árverések a városházán.** Folyó hónap 28-án árverést tartottak a városházán boltok és lakások bérletére. Az árverés eredménye a következő volt:

1. Simonffy-u. 2. sz. bérház 8. sz. boltját, melynek kikiáltási ára 1000 korona volt, Lindenfeld Ignác vette ki 1305 kor.

2. Simonffy-u. 2. sz. bérház egy másik boltját 1700 kor. régi bérért kibérelte Varga Imre.

3. Ugyanezen sorban levő boltot, mely 1000 kor. bér mellett lett kikiáltva, kivette Klein Antal 1255 kor.

4. Ugyanezen bérházban levő 12. sz. boltot 600 kor. kikiáltási ár után 855 koronáért vették bérebe.

5. Ugyanezen bérház 15. sz. boltját a „Mészáros Társaság” vette bérebe 600 kor.

6. Ugyanezen bérház 17., 18. és 19. sz. boltját az eddigi 2800 kor. ár helyett Gewürz és Klein cég 3021 kor. vette bérebe.

7. Ugyanezen bérházban a „Fém- és lámpaárny gyár” által 4500 kor. bérért birt. boltot 8400 kor. Marton Gyula vette ki.

8. A városház alatt levő 16. sz. boltot, melyet eddig Bosznay és Társa cég bérelt, ugyancsak e cég 3050 kor. vette ki.

— **M. Gy. O. Sz. debreczeni fiókja tegnap ülést tartott,** ahol szántó Győző elnöklete alatt egy vasúti díj-szabási tanfolyam rendezését határozták el. Egy városi statisztikáj hivatal létesítése iránt is tanácskozást folytatott és abból az öröndetes és dicséretes eseményből kifolyólag, hogy Debreczen tanácsa egy ily hivatal felállításán már dolgozik is, a szövetségi igazgatóságot megkereste az ülés, hogy a többi nagyobb hazai városokban is igyekezzenek ily intézmény szervezése iránt mozgalmat indítani. Munkások építési dolgában megkereste az ülés a városi tanácsot. Bemutatta a fiók előkésge a saját kezdeményezésében begyűjtött munkás statisztikai anyagot. Beszámolt a munkások terén ez évben elért eredményről, jelezvén, hogy már a jövő évben mintegy 101 karmentrális holdon összesen mintegy 500 munkáskert fog fennállni. A közszállítások tekintetében megbízást nyert az előkésge egy oly gyáriparos-társadalmi szerv létesítésére konkrét tervre-vel kidolgozni, amely szerv alkalmas lesz a közszállítások ma tapasztalható számtalan visszaságát megszüntetni, mint-hogy a kincstári erdőtermelésnél az árlejtésre kerülő faárúk nagy tömeget csak kereskedő vállalhathja és így az iparos az ő kisebb szükségletével ez anyagokhoz hozzá nem férhet, oly kis termelési rendszer behozatalát sürgeti a fiók, amely mellett az iparos is vásárolhathja szükségletét.

— **A rendőrfőkapitány és a november elseji költözködés.** Rostás István rendőrfőkapitány intézkedett, hogy a november elsején esedékes költözködések mind-azok, akik ebben akadályozva volnának, november 2-ik napján eszközölhessék. A főkapitány ezen rendelkezése igen helyénvaló, mert sokan vannak a költözködők között, akik november hó első napján — éppen a halottak iránti kegyeletes ünnepen — a költözködésben akadályozva vannak. Ezt az intézkedést különben a fővárosban is minden esztendőben megismétli a rendőrfőkapitány. Budapestpen pedig tudvalevőleg a november elseji dátum a legnagyobb forgalmat jelenti a költözködések tekintetében.

!! MEGJELENT !!

□ A VÁROSI TANÁCS KIADÁSÁBAN □

**DEBRECZEN SZAB. KIR.
VÁROS ÉRVÉNYBEN LÉVŐ
SZABÁLYRENDELETEI-
NEK GYŰJTEMÉNYE.**

Az 564 oldal terjedelmű vaskos kötet ára
2 KORONA.

Kapható a városi könyvnyomda-vállalat irodájában. **Kossuth-utca, városház-épület.**